

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนด การบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันการจัดรูปแบบบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นมี 6 รูป ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อต้องการให้ประชาชนเรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในการบริหารงาน และเพื่อต้องการให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางในการจัดบริหารงานบางอย่างแทนรัฐบาล

สำหรับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 66 ถึง มาตรา 68 ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จัดให้มีการบำรุงทางน้ำและทางบก จัดให้มีการรักษาทางระบายน้ำและรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรและส่งเสริมการพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ และอาจดำเนินกิจการ ภายใต้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ คือจัดให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค การสาธารณสุขโภค และการเกษตร จัดให้มีสถานพักผ่อนหย่อนใจและการกีฬา ให้มีและส่งเสริมกลุ่มการเกษตร และ กิจการสหกรณ์ อุตสาหกรรมในครอบครัว และการประกอบอาชีพ ซึ่งการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว แต่ละแห่งการจัดบริการประชาชนจะได้ดีมีน้อยต่างกัน เป็นไปตามสภาพพื้นที่ ด้านการเงินงบประมาณ และผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล แม้การบริหารสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีความแตกต่างกัน แต่หลักสำคัญ คือ การจัดการและบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในตำบลตลอดจนทำหน้าที่พัฒนาตำบลทางด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนตำบลมีการกินดีอยู่ดีและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญในแง่ที่เป็นองค์กรพัฒนาของประชาชน

ปัจจุบันงานต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ มีมากมายหลายกระทรวง ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธา และหัวหน้าส่วน การคลัง มีปัญหาในการปฏิบัติงานหลายประการ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจัง การบริหารงานพัสดุขาดความรู้ความรอบคอบ ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ มีความล่าช้า การปฏิบัติงานยังไม่ถูกต้อง ด้านบริหารงานช่างยังขาดความรู้ความชำนาญ และขาดความเข้าใจ ในด้านการช่างอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานหลายประการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 แห่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล กรณีพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก
- 2 เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล กรณีพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก
- 3 เพื่อพัฒนาศักยภาพตามรูปแบบที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

- 1 ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของพนักงานส่วนตำบลในด้านการปฏิบัติงาน ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานคลัง และด้านบริหารงานช่าง กรณีพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก
- 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 แห่ง จำนวน 270 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้จากการกำหนดตามตารางของเครซีเมอร์แกน จากพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล 90 แห่ง ในจังหวัดพิษณุโลก ได้จำนวน 159 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานภาพ ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	53	คน
หัวหน้าส่วนการคลัง	จำนวน	53	คน
หัวหน้าส่วนโยธา	จำนวน	53	คน

ตัวแปร

1 ตัวแปรอิสระ (Independent) ได้แก่ สถานภาพตัวบุคคลของพนักงานส่วนตำบล ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1.1 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

1.1.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

1.1.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

1.2 ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

1.2.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.2 หัวหน้าส่วนการคลัง

1.2.3 หัวหน้าส่วนโยธา

2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.1 ศักยภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในงาน 3 งาน คือ

2.1.1 งานบริหารงานทั่วไป

2.1.2 งานบริหารงานคลัง

2.1.3 งานบริหารงานช่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบศักยภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมุติฐานการวิจัย

- 1 พนักงานส่วนตำบลที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีศักยภาพในด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
- 2 พนักงานส่วนตำบลที่มีตำแหน่งต่างกันมีศักยภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
- 3 พนักงานส่วนตำบลที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่เหมาะสมมีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 ศักยภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจการปฏิบัติงาน
- 2 การพัฒนา หมายถึง การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการปฏิบัติงานดีขึ้น
- 3 ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ปฏิบัติอยู่แยกเป็นต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- 4 พนักงานส่วนตำบล หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และหัวหน้าส่วนโยธา
- 5 งานบริหารงานทั่วไป หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับ งานธุรการ งานบุคคล งานพัสดุ งานจัดพิมพ์ งานงบประมาณ งานการประชุม งานติดต่อประสานงาน
- 6 งานบริหารงานคลัง หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การเงิน และบัญชี
- 7 งานบริหารงานช่าง หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การสำรวจ วัสดุ การเขียนแบบ การก่อสร้าง และการควบคุมงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Pibulsongkram Rajabhat University